

NIEUWE BELGEN IN LOONDIENT IN VLAANDEREN: GEWOGEN EN MINDER VREEMD BEVONDEN?

Hoofdstuk 18

Katrien Tratsaert

Inleiding

De meeste officiële bronnen over de arbeidsmarkt in Vlaanderen registreren enkel de huidige nationaliteit van de mensen. Jaarlijks komen er in het Vlaams Gewest heel wat Belgen bij door naturalisatie. Zo verkregen 17 615 niet-Belgen in Vlaanderen de Belgische nationaliteit in de loop van 2002; dit is 6,4% van de vreemde bevolking die op 1 januari 2002 ingeschreven was in Vlaanderen (NIS, 2003).¹ Hun vreemde herkomst is in de officiële arbeidsmarktstatistieken onzichtbaar, waardoor niet kan worden nagaan hoe het deze mensen vergaat op de arbeidsmarkt. Immers, Belg worden neemt niet alle ongelijkheden weg en behoedt niet voor vormen van achterstelling (discriminatie) bij de zoektocht naar een kwaliteitsvolle job. Het is evenmin een toverformule waardoor aspecten van achterstand (onderwijs, taal, ...) die in dit zoekproces een rol spelen, worden uitgevlakt.

Een ad-hoc samengesteld administratief bestand van allochtonen met zowel gedetailleerde herkomst- als arbeidsmarktgegevens laat zien hoe de nieuwe Belgen die in loondienst werken, zich positioneren op de arbeidsmarkt. Dit bestand, gebaseerd op een vroeger uitgevoerd VIONA-project (Verhoeven, 2000), werd aangemaakt en ter beschikking gesteld door de Kruispuntbank Sociale Zekerheid in het kader van het federaal Agoraproject 'Allochtonen op de arbeidsmarkt'.²

Vooreerst is de groep nieuwe Belgen in vergelijking met de niet-Belgen uit dezelfde herkomstlanden anders samengesteld naar leeftijd en geslacht. Loontrekkende allochtonen die in de loop van hun leven Belg werden zijn jonger en tellen meer vrouwelijke loontrekkenden dan hun niet-Belgische herkomstgenoten. De genaturaliseerde Belgen werken ook grotendeels in andere activiteitensectoren. We vinden ze minder terug in de zwakste sectoren op de arbeidsmarkt zoals

1 In de cijferbijlage vindt u een overzicht van de naturalisaties van 1998 tot en met 2002 naar gewest en in de drie in de studie betrokken arrondissementen (tabel B18.1). Deze vindt u op www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, reeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', 2004, Jaarboek, Cijferbijlage.

2 Voor de methodologische achtergrond van dit hoofdstuk verwijzen we naar www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, reeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', 2004, Jaarboek, Methodologie.

landbouw, horeca, bouw, ... Hun activiteitenpalet is een stuk gevarieerder dan bij de niet-Belgen die erg afhankelijk zijn van de jobs in enkele minder aantrekkelijke segmenten van de markt. Er doet zich ook een verschuiving voor op het vlak van arbeidsregime. Daarnaast heeft elke herkomstgroep een duidelijke eigenheid, ongeacht of zij de Belgische nationaliteit hebben aangenomen.

1 *Situering van de onderzoeksgroep*

De onderzoeksgroep bestaat uit alle niet-Belgen en alle Belgen die in de loop van hun leven een andere dan de Belgische nationaliteit hebben gehad (n=37 200). Met de term 'allochtonen' in de tekst wordt verwezen naar beide groepen samen. De onderzoeksgroep beperkt zich tot de loontrekkenden van 18 tot en met 55 jaar die in het arrondissement Antwerpen, Gent of Hasselt wonen. Op dit bestand werden nog een aantal bewerkingen uitgevoerd. Meer hierover vindt u in de methodologische bijlage.

We vergelijken de arbeidsmarktgegevens (30 juni 1998) van de allochtonen met die van de totale bevolking van loontrekkenden van 18 tot en met 55 jaar uit dezelfde drie arrondissementen (n=495 000 personen).

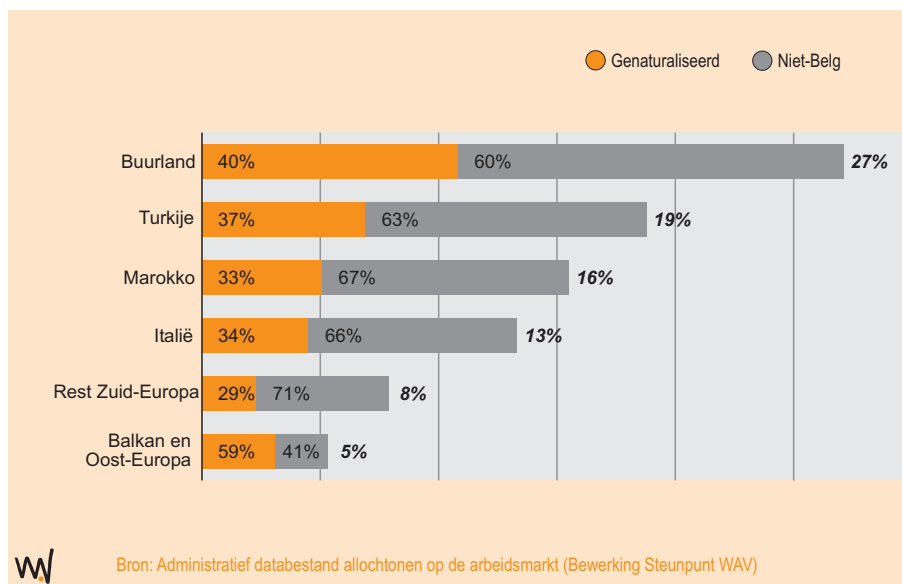
De grootste groep van niet-Belgen vormen de Fransen, Nederlanders en Duitsers (samen 'buurlanden'). De genaturaliseerde Belgen die we het vaakst terugvinden, komen eveneens uit de buurlanden. Allochtonen uit de buurlanden vormen 27% van alle allochtone loontrekkenden in loondienst in de drie geselecteerde arrondissementen (figuur 18.1). Allochtonen met de Belgische nationaliteit maken er ongeveer 40% van uit.³ De kleinste groep van allochtonen die hier afzonderlijk wordt besproken – 5% van de allochtone loontrekkenden – komt uit Oost-Europa en de Balkan. Dit is de enige herkomstgroep waar de genaturaliseerden de niet-Belgen in aantal overtreffen.⁴

3 Een aantal van de Europeanen die in België in loondienst werken, is niet zichtbaar in de statistieken van de RSZ. Dit zijn personen die niet de Belgische nationaliteit hebben.

4 Er is een restgroep uit andere herkomstlanden die hier verder niet in de bespreking is opgenomen.

Figuur 18.1

Allochtone loontrekkenden 18-55 jaar naar (herkomst)nationaliteit (arrondissement Antwerpen, Gent en Hasselt; 30 juni 1998).

De allochtonen van Turkse afkomst zijn de tweede grootste herkomstgroep⁵ (19%), gevolgd door de Marokkaanse (15%) en Italiaanse groep (13%). Van alle Turkse loontrekkenden verwierf 37% de Belgische nationaliteit. Dat aandeel is bij de Italianen en de Marokkanen iets kleiner (respectievelijk 34% en 33%). Andere loontrekkenden van Zuid-Europese origine zijn goed voor 8% van de allochtone populatie in loondienst; 29% verwierf de Belgische nationaliteit.

2 *Nieuwe Belgen in loondienst zijn jonger en vaker vrouw*

De verhouding tussen mannen en vrouwen varieert van 85% mannen bij de Marokkanen tot 51% bij Belgen afkomstig uit een van de buurlanden. Het aandeel vrouwen bij de allochtone Belgen is over het algemeen opvallend groter dan bij dezelfde landengroep die de eigen nationaliteit behield: niet-Belgische loontrekkenden zijn voor 74% mannen, onder de genaturaliseerde loontrekkenden is 61% man.

⁵ Als we spreken van 'herkomst', in dit geval 'Turkse herkomst', bedoelen we de tot Belg genaturaliseerden en zij die niet de Belgische nationaliteit hebben.

Cijfers per landengroep vindt u in bijlagentabel B18.3. Meest opvallend zijn de afwezigheid van vrouwen onder de Marokkaanse niet-Belgische loontrekkenden (15%) en de inhaalbeweging die de genaturaliseerde Marokkaanse vrouwen maken, waardoor ze toch 35% van de loontrekkenden uitmaken. Bij de Turken daarentegen blijft het aandeel vrouwen onder de genaturaliseerde Turkse loontrekkenden even laag (27%) als bij de niet-Belgen (27%). Dit geldt ook voor wie uit de Balkan of Oost-Europa komt, met dien verstande dat de vrouwelijke aanwezigheid onder de loontrekkenden met ruim een derde sowieso hoger ligt. Merken we ook de werkgever op van de genaturaliseerde vrouwen uit de buurlanden en Zuid-Europa (zonder Italië). Het aandeel werkende vrouwen onder de loontrekkenden is er groter dan voor de ganse loontrekkende bevolking in de drie betrokken Vlaamse arrondissementen.

De samenstelling naar leeftijd bij de loontrekkende niet-Belgen verschilt naar gelang het land of de landengroep waartoe men behoort (zie ook Tratsaert, 2003). Daarnaast wijkt ook het leeftijdsprofiel van wie genaturaliseerd is af van dat van de 'herkomstgenoten' die geen Belg zijn (tabel B18.4 in bijlage). Globaal genomen kunnen we stellen dat de allochtonen in loondienst die tot Belg genaturaliseerd werden jonger zijn dan de niet-Belgen uit dezelfde herkomstgroep en jonger dan de totale groep van loontrekkenden. De genaturaliseerde Turken en Marokkanen in loondienst zijn opvallend jonger dan de andere herkomstgroepen, de niet-Belgische Marokkanen en Turken inclusief. Ook de Italianen die Belg werden, zijn erg jong.

De allochtonen uit de Oost-Europese en Balkanlanden wijken af van dit plaatje. Ze zijn opvallend ouder dan de anderen. De Belgen onder hen zijn, tegen de tendens in, ouder dan de groep die niet de Belgische nationaliteit heeft.

3 *Nieuwe Belgen kiezen uit een ruimer activiteitenpalet*

In wat volgt tonen we de verdeling van de loontrekkenden over de vier hoofdsectoren (figuren 18.2 en 18.3) en gaan vervolgens meer gedetailleerd in op de activiteitensector (tabel B18.5 in bijlage). Bij de verdeling naar sector van tewerkstelling blijken er opvallende verschillen zowel tussen de landengroepen onderling als tussen de Belgen en niet-Belgen binnen één land(engroep).

Tot Belg genaturaliseerde allochtonen vinden we, globaal genomen, meer in de commerciële, maar ook de publieke, dienstensectoren. Evenredig is er een minder sterke concentratie in de industrie en de bouw (de secundaire sector) en in de land- en tuinbouw en visserij (de primaire sector).

Turken, Marokkanen, Italianen en andere Zuid-Europeanen leunen sterk op de secundaire sector voor hun tewerkstelling. Die gerichtheid is minder eenzijdig na het bekomen van de Belgische nationaliteit (maar niet voor de Turken). Loontrekkenden die in de loop van hun leven Belg werden, spreiden zich beter over de sectoren; er is meer variatie in de activiteiten die zij uitoefenen. Of we dit mogen interpreteren als een vorm van opwaartse mobiliteit is niet helemaal duidelijk. Enerzijds verdwijnen de nieuwe Belgen uit de primaire sector, waar de lonen zeer laag liggen. Ook sectoren zoals de bouw en de horeca die minder in trek zijn bij de tot Belg genaturaliseerde allochtonen, betalen minder dan gemiddeld (Vermandere, 2003). Anderzijds ligt het loon van de nieuwe Belgen niet spectaculair hoger dan bij hun niet-Belgische compatriotten (bijlagetabel B18.7).

De grootste sectorale verschuiving vinden we bij de Marokkanen en Italianen: er is een opvallende daling in het aandeel tewerkgesteld in de primaire en secundaire sector (-18%) ten voordele van de dienstensectoren.

Vrouwen zijn traditioneel in andere sectoren aanwezig dan mannen en de man-vrouw-verdeling is sterk verschillend in functie van het herkomstland. Bij de rest van ons betoog maken we dan ook het onderscheid tussen de activiteiten van de mannen en van de vrouwen.

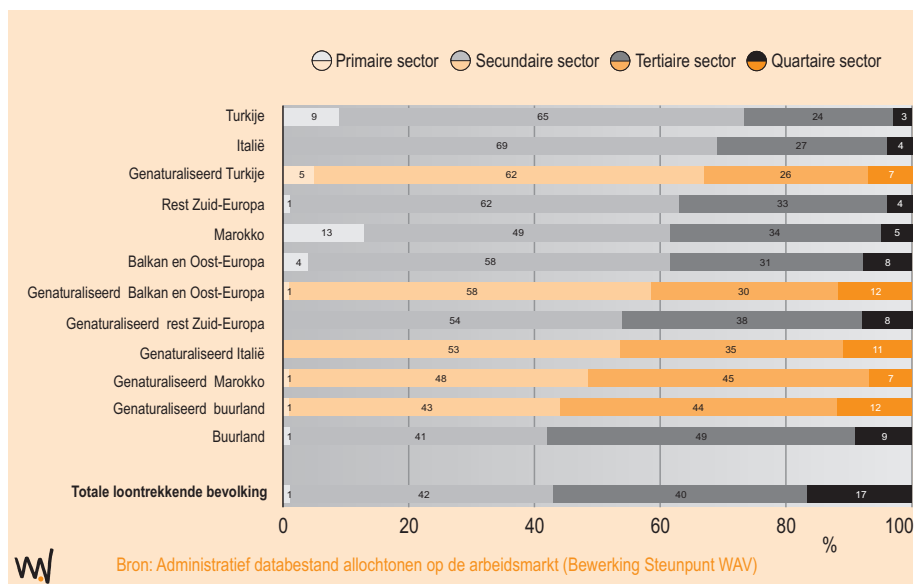
3.1 Mannen

Loontrekkende mannen in Vlaanderen, ongeacht herkomst, verdelen zich gelijk over de secundaire (42%) en tertiaire sector (40%); de rest werkt in de quataire sector (17%). Hun aandeel van de tewerkstelling in de land- en tuinbouw is verwaarloosbaar. Allochtone mannen werken minder in de publieke dienstensector en meer in de industrie en de bouw. Qua arbeidsregime doet het al dan niet Belg geworden zijn weinig ter zake: het aandeel voltijds werkende mannen is voor bijna alle herkomstgroepen even groot in de genaturaliseerde als in de niet-Belgische groep (tabel B18.6).

Vooraf het activiteitenpatroon van de allochtonen die geen Belg zijn staat ver af van dat van de totale populatie van loontrekkenden in de betrokken arrondissementen. Zij zijn sterker vertegenwoordigd in industrie en bouw, hebben vaak ook een niet te verwaarlozen aandeel in de land- en tuinbouw en zijn weinig getegenwoordigd in de meeste dienstensectoren.

Figuur 18.2

Allochtone mannen in loondienst (18-55 jaar) naar (herkomst)nationaliteit en hoofdsector van tewerkstelling (arrondissement Antwerpen, Gent en Hasselt; 30 juni 1998)

3.1.1 Turken

De Turkse herkomstgroep toont op het eerste zicht weinig opvallende verschillen tussen de Belgen en niet-Belgen. De Turkse mannen zijn van alle besproken groepen het meest op de primaire (9%) en secundaire (65%) sector aangewezen, en dat is niet anders na naturalisatie, zij het dat hun aandeel in land- en tuinbouw toch een beetje daalt. Een logisch gevolg van de belangrijke rol van land- en tuinbouwactiviteiten voor de tewerkstelling van (genaturaliseerde) Turken is dat zij meer dan de andere allochtonen werken onder het arbeidsregime 'speciaal' (tabel B18.6 in bijlage).⁶

Binnen de industrie en bouw ondergaan hun activiteiten een gedaanteverandering indien we kijken naar de genaturaliseerden (tabel B18.5). Zo daalt hun aandeel in de bouw spectaculair van 19% naar 9% ten voordele van meer arbeidsplaatsen in de metaalsector (van 20% naar 30%). De metaalsector wordt hiermee de voornaamste werkgever voor de Belgen van Turkse afkomst. Ook de voedingssector verliest terrein. De restgroep van andere industrietakken stelt een belangrijk deel tewerk van zowel Turken als genaturaliseerde Turken in loondienst.

⁶ Het arbeidsregime omvat drie grote categorieën: voltijds werkenden, deeltijds werkenden en 'speciaal', wat onder meer seizoensarbeid en uitzendarbeid betreft.

Het aandeel van Turkse Belgen in de beide dienstensectoren is niet veel hoger dan bij Turken die hun nationaliteit behielden. Ze helpen niet eens een derde van de Turkse Belgen aan een job. Vooral de uitzendsector telt hier door, wat weerom bijdraagt tot het hoge aandeel Turken en Turkse Belgen in het arbeidsregime 'speciaal' en het lage aandeel voltijds werkenden.

3.1.2 Italianen en andere Zuid-Europeanen

Italianen werken quasi niet in de primaire sector. Italiaanse mannen die geen Belg werden zijn meer dan wie ook aan de slag in de industrie en de bouw (69%). Eens genaturaliseerd daalt hun aandeel in de secundaire sector sterk tot 53%. De Italianen zijn na naturalisatie minder eenzijdig gericht op de bouw (van 15% naar 11%) en de metaalsector (van 42% naar 32%). Ondanks die sterke daling blijft de secundaire sector ook voor de Italiaanse Belgen de belangrijkste werkgever. De aangroei in de tertiaire sector – van 27% naar 35% – grijpt plaats in alle sectoren, met uitzondering van de horeca, die bij Belgen van Italiaanse herkomst duidelijk minder in trek is dan bij hun niet-Belgische landgenoten. In de quartaire sector, die 11% van de genaturaliseerde Italianen een job geeft – dit is een toename met 7% – concentreert de aangroei zich in de sector van het openbaar bestuur, justitie en verplichte sociale verzekering en in het onderwijs.

Het activiteitenprofiel van de andere Zuid-Europese loontrekkende mannen sluit hierbij aan, maar is veel minder uitgesproken.

3.1.3 Marokkanen

Meer nog dan de Turken komen ook Marokkaanse mannen die de Belgische nationaliteit niet hebben nog vaak in de land- en tuinbouw terecht (13%). Deze sector laten zij, in tegenstelling tot de Turken, volledig achter zich als ze Belg zijn. Daarnaast werkt bijna de helft van de loontrekkende Marokkanen in de industrie en de bouw; dit is ook zo als zij Belg zijn. Binnen de secundaire sector vermindert hun activiteit in de bouw een beetje (-2%) en halveert hun gewicht in de voedingssector. Net zoals bij de genaturaliseerde Turkse mannen neemt hun vertegenwoordiging in de metaalsector toe (+4%).

De Marokkaanse mannen vinden, als ze Belg zijn, wél de weg naar de, vooral commerciële en ook wel de publieke, dienstensectoren. Hun aandeel in de tertiaire sector neemt sterk toe van 34% naar 45%. Ze zijn vooral sterker vertegenwoordigd in de verhuur en distributie (van 8% naar 12%) en blijven, ook als ze Belg zijn, vaak tewerkgesteld als uitzendkracht (11%) (tabel B18.5). In de publieke diensten komen genaturaliseerde Marokkaanse mannen slechts een ietsje beter aan hun trekken (van 5% naar 7%).

Net zoals de Turkse mannen zijn de Marokkaanse mannen minder dan de anderen voltijds tewerkgesteld en werken ze vaker als uitzendkracht en/of seizoenarbeider dan de andere allochtonen (tabel B18.6).

3.1.4 Allochtonen uit Balkan en Oost-Europa

Bij loontrekkende mannen uit de Balkan of Oost-Europa lijkt het Belg worden weinig verandering te brengen qua hoofdsector van tewerkstelling. Hun aanwezigheid in de land- en tuinbouw (4%) verdwijnt na naturalisatie; hun aandeel in de industrie en de bouw, de voornaamste sector van tewerkstelling, blijft gelijk (58%). Een kwart van de loontrekkende mannen werkt in de metaalsector of ze nu Belg werden of niet. Sterke dalers bij de nieuwe Belgen zijn, net zoals voor de Turkse mannen, de bouw (van 24% naar 15%) en de voeding (5% naar 2,5%). De bouwsector blijft desalniettemin een belangrijke werkverschaffer. De restgroep 'overige industrie' wint duidelijk aan belang (van 5% naar 14%).

Globaal genomen stelt de tertiaire sector evenveel genaturaliseerde als niet-Belgische Oost-Europeanen te werk. De sector van distributie en verhuur is voor beide groepen het grootst (12%). De horeca en uitzendsector boeten aan belang in.

In de quartaire sector zien we bij de Belgen uit deze herkomstgroep een toenemende aanwezigheid in alle sectoren, behalve in de recreatie, cultuur en sport.

Belgen uit een Oost-Europees of Balkanland werken meer dan alle anderen voltijds (91%).

3.1.5 Allochtonen uit de buurlanden

Het activiteitenpalet van loontrekkenden uit de buurlanden lijkt op dat van de ganse populatie loontrekkenden in Vlaanderen, zij het dat ze meer terug te vinden zijn in de commerciële en minder in de publieke diensten. De meest populaire tertiaire activiteiten zijn vervoer(sondersteuning) en distributie en verhuurdiensten, ook bij de nieuwe Belgen onder hen. Daarnaast stellen de metaalsector en de bouw ook wat van onze burens tewerk, maar het aandeel dat in de metaalsector werkt, ligt toch heel wat lager dan bij de meeste andere allochtone groepen. De naturalisatie brengt voor deze allochtonen geen opvallende sectorale verschuivingen met zich mee.

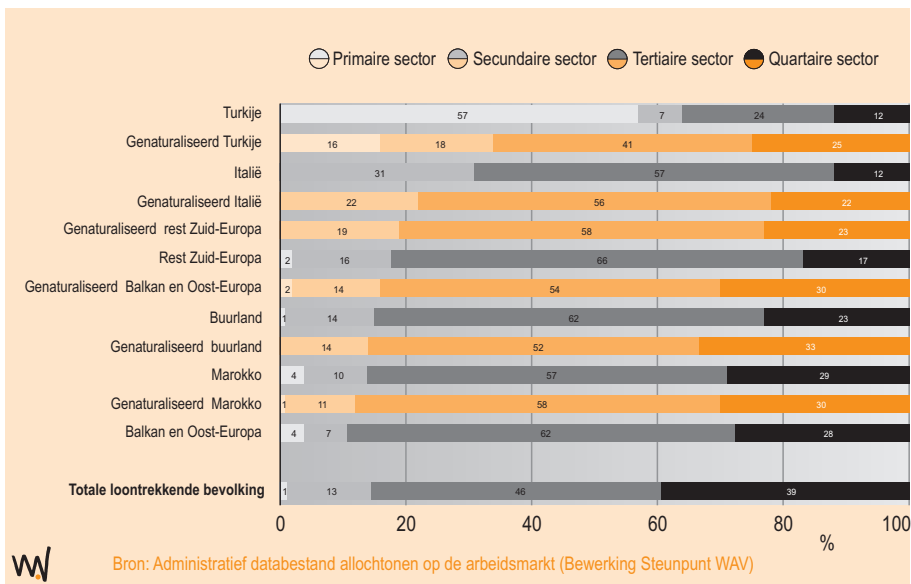
Belgen en niet-Belgen uit de buurlanden werken zeer vaak voltijds (respectievelijk 90% en 89% onder hen) waarmee ze het cijfer voor de ganse loontrekkende bevolking in de drie bestudeerde arrondissementen evenaren.

3.2 ■ ■ Vrouwen

De verdeling naar hoofdsector bij de verschillende groepen van genaturaliseerde allochtone vrouwen sluit meer dan bij de mannen aan bij dat van de eigen herkomstgroep die niet van nationaliteit veranderde (figuur 18.3). Verschuivingen in de sectorale verdeling vertalen zich voornamelijk in een hogere tewerkstelling in de publieke diensten.

Figuur 18.3

Allochtone vrouwen in loondienst (18-55 jaar) naar (herkomst)nationaliteit en hoofdsector van tewerkstelling (arrondissement Antwerpen, Gent en Hasselt; 30 juni 1998)

Al blijven spectaculaire sectorale verschuivingen uit, toch verandert het een en ander in de arbeidsmarktpositie van de genaturaliseerde vrouwen. In tegenstelling tot de mannen, zien we hier een opvallend groter aandeel van voltijds werkende vrouwen (bijlagetabel B18.6). Het feit dat de genaturaliseerde loontrekkenden doorgaans een stuk jonger zijn dan niet-Belgen met dezelfde herkomst en jonge vrouwen vaker voltijds werken, kan hiervoor een verklaring zijn.

In de totale loontrekkende vrouwelijke bevolking van 18-55 jaar werkt maar liefst 85% in de dienstensectoren. Dit aandeel wordt door heel wat allochtone herkomstgroepen geëvenaard. De Italiaanse vrouwen, met hun sterke vertegenwoordiging in de sector van industrie en bouw, en de Turkse vrouwen met hun oververtegenwoordiging in de land en tuinbouw, wijken het sterkst

af van de gemiddelde Vlaamse spreiding van de loontrekkende vrouwen over de vier hoofdsectoren.

3.2.1 *Turken*

De enige groep vrouwen in loondienst die een grote sprong maakt als ze Belg zijn, is van Turkse origine. We stelden vast dat de verdeling tussen het aandeel werkende vrouwen en mannen bij de Turken niet evenwichtiger is in de genaturaliseerde groep. Toch is er bij die kleine groep van werkende vrouwen een opvallende verschuiving qua activiteitensector, meer bepaald naar een minder uitgesproken afhankelijkheid van de land- en tuinbouw. Meer dan de helft van de vrouwen met de Turkse nationaliteit is aangewezen op de land- en tuinbouw (57%); dit aandeel zakt naar 16% bij diegenen die Belg werden. Merk op dat dit een oververtegenwoordiging blijft. We zien dit weerspiegeld in de verdeling naar arbeidsregime (bijlagetabel B18.6): genaturaliseerde Turkse vrouwen werken minder onder het arbeidsregime 'speciaal' – waaronder seizoensarbeid – dan wanneer zij geen Belg werden; ze werken opvallend meer voltijds (43% in vergelijking met 24%).

Turkse vrouwen die Belg werden, werken wat meer in de secundaire sector, vooral in de restgroep 'overige industrie' en in de metaalsector. Hun aandeel stijgt spectaculair in de twee dienstensectoren (+30%). In de tertiaire sector winnen de distributie en verhuur en de uitzendsector aan belang. Daarnaast krijgen alle quartaire sectoren een groter aandeel van de Turkse Belgen, met uitzondering van de recreatie, cultuur en sport. Toch moet gezegd dat ondanks deze verschuiving de vertegenwoordiging van Belgische vrouwen van Turkse herkomst in de dienstensectoren erg zwak blijft in vergelijking met de andere herkomstgroepen.

3.2.2 *Italianen en andere Zuid-Europeanen*

Italiaanse vrouwen verdienen de kost opvallend meer dan de anderen in de secundaire sector. Die gerichtheid op de secundaire sector is er ook bij de Italiaanse mannen. Van de Italiaanse vrouwen die geen Belg zijn, werkt zelfs bijna een derde in de industrie, vooral dan in de metaalsector en de 'overige industrie'. Zijn ze wel Belg geworden dan werken ze vooral meer in de publieke diensten – van 12% naar 22% – en hun aandeel in de industrie – voornamelijk hun aandeel in de metaalsector – neemt af tot 22%. In de commerciële dienstensectoren blijft hun aanwezigheid even sterk, zij het dat hun aandeel in de horeca en industriële reiniging daalt ten voordele van de distributie en verhuur. Onder de Italiaanse vrouwen die Belg werden, neemt ook het aan-

deel voltijds werkenden een vlucht (+11%), waarmee ze zelfs vaker voltijds werken dan de gemiddelde loontrekkende vrouw in Vlaanderen.

De overige Zuid-Europese vrouwen verdwijnen deels uit de tertiaire activiteiten – voornamelijk uit de horeca en de industriële reiniging – om meer publieke diensten te verlenen.

3.2.3 *Allochtonen uit Balkan of Oost-Europa*

Bij vrouwen uit de Balkan of Oost-Europa is een verminderde aanwezigheid in de commerciële diensten. Zowel in de horeca als in de industriële reiniging is het aandeel bij de nieuwe Belgen uit deze herkomstgroep nog maar half zo groot. Daarnaast zien we een stijging in de industrie, onder meer in de metaalsector. Hun quartaire activiteit verandert bijna niet. Qua arbeidsregime zien we ook bij deze vrouwen een groter aandeel voltijds werkende vrouwen (+15%).

3.2.4 *Marokkanen*

De aanwezigheid van Marokkaanse vrouwen onder de loontrekkenden is een pak hoger als ze Belg geworden zijn (van 15% naar 35%). Bij de Marokkaanse vrouwen merken we weinig verschil in sectorale spreiding bij de niet-Belgen en de Belgen, althans op het niveau van de hoofdsectoren. De Marokkaanse vrouwen verdwijnen wel uit de primaire sector eens ze genaturaliseerd zijn. Marokkaanse vrouwen, ongeacht ze Belg werden, zijn weinig present in de industrie. We vinden ze hoofdzakelijk in de commerciële en publieke dienstensectoren.

Net zoals voor de meeste andere nationaliteitsgroepen zien we bij deze nieuwe Belgen een sterke daling van de activiteiten in de industriële reiniging. We vinden de tot Belg genaturaliseerde Marokkaanse vrouwen, tegen de algemene tendens in, meer in de horeca. De vertegenwoordiging in de quartaire sector, eens Belg geworden, blijft ongeveer gelijk. Marokkaanse vrouwen die Belg werden vinden we, zoals de meeste andere nieuwe Belgen, vaker voltijds tewerkgesteld (+12%).

3.2.5 *Allochtonen uit de buurlanden*

Vrouwen afkomstig uit Frankrijk, Duitsland of Nederland werken in Vlaanderen vooral in de dienstensectoren. Hun secundaire aanwezigheid is erg beperkt. Het Belg worden gaat samen met een daling van het aandeel loontrekkenden in de commerciële dienstensector ten voordele van een hoger tewerkstellingsaandeel in de publieke dienstensector. Vrouwen van Duitse, Franse of Nederlandse herkomst verdelen zich qua arbeidsregime zoals de totale populatie loontrek-

kende vrouwen in de drie betrokken arrondissementen. Wanneer zij de Belgische nationaliteit niet hebben, werken ze zelfs wat vaker voltijds dan gemiddeld.

Cijferbijlage: www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, reeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', 2004, Jaarboek, Cijferbijlage.

Methodologie: www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, reeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', 2004, Jaarboek, Methodologie.